

УДК 343.139:343.985

К. В. Антонов, С. А. Савенко

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ОБҐРУНТУВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Реалізуючи функцію боротьби зі злочинністю держава здійснює постійний пошук та апробацію інноваційних методів та засобів цієї діяльності, які здатні, з одного боку, забезпечити дотримання прав і свобод громадян, а з іншого оптимізувати її правозастосовну та правоохоронну функції.

Сучасна кримінально-правова доктрина, підвалини якої було закладено ще у часи СРСР, знаходиться у стані інтенсивного реформування у контексті міжнародних стандартів. Безумовно, що ключовим досягненням триваючих реформ є прийняття Верховною Радою України нового Кримінального процесуального кодексу України [1]. Прийняття цього безумовно важливого нормативно-правового акта вирішує широке коло проблемних питань, але й виносить на порядок денний окремі проблеми, що потребують ґрунтовного наукового аналізу та обґрунтування, оскільки науковий підхід в організації боротьби зі злочинністю зумовлений не тільки розумінням громадської небезпеки, але й чітким уявленням про її місце, роль та функції у суспільстві [2, 6]. Коли людина приступає до дослідження якого-небудь предмета, наголошує А. І. Долгова, у неї є декілька різних шляхів. Перший — ознайомитись із сумою накопичених знань і сформульованих попередниками висновків, а потім керуватися ними у своїй діяльності. Інший — самому навчитися аналізувати явища і зіставляти нові дані з раніше отриманими з метою пізнання закономірностей явища, яке вивчається [3, 35]. Однак, на наш погляд, ці шляхи пізнання, прагнучи бути об'єктивними, повноцінними і науково значущими, не можуть існувати відособлено, ізольовано один від одного. Вважаємо, що процес ознайомлення із сумою знань і висновків, накопичених попередніми дослідниками, є першим і необхідним етапом на шляху до самостійного дослідження. Немоżliво навчитися аналізувати явище, отримувати і зіставляти нові дані, не оволодівши методологічною базою, виробленою тими, хто стояв біля витоків. Більш того, контекст нової пізнавальної ситуації, що виникла після прийняття нового КПК України, фактично надав імперативності такому шляху здійснення наукового пошуку, що і зумовлює актуальність запропонованої читачам статті.

Метою статті є визначення стану наукової розробленості оперативного-розшукового забезпечення судового провадження.

Аналіз наукового доробку вчених України та країн ближнього зарубіжжя свідчить про відсутність у теорії та практиці єдиного підходу до місця ОРД у системі кримінального переслідування. Так, окремі вчені зазначають, що ОРД — це частина кримінального процесу, а інші висловлюють думку, що ОРД не є частиною процесу, але причетна до нього [4; 5]. Категоричніша позиція спостерігається в окремих сучасних дослідженнях, присвячених кримінальному пе-

реслідуванню, де оперативно-розшукова діяльність не розглядається як складова кримінального переслідування взагалі [6, 50]. Водночас, на нашу думку, вдалішою є позиція українських науковців щодо забезпечувальної функції ОРД щодо невідворотності покарання за вчинення злочинів, передбачених кримінальним законодавством, та інформаційно-забезпечувальну функцію щодо кримінального процесу [7; 8]. Вважаємо, що така позиція кореспондується з відповідними положеннями нового КПК України, де у главі 36 оперативні підрозділи визначені стороною кримінального провадження з боку обвинувачення.

Досягнення мети статті потребує ґрунтовного аналізу наукових робіт, у яких проблема оперативно-розшукового забезпечення розроблялась комплексно. Так, на теренах сучасної України одним з перших до цієї проблеми звернувся П. М. Павлик у своєму дисертаційному дослідженні за темою «Оперативно-розшукове забезпечення розслідування у досудових стадіях кримінального процесу» [9]. Незважаючи на те, що вчений зосередив свою увагу на досудових стадіях кримінального процесу, його дослідження має вагоме методологічне значення, оскільки стало першим після прийняття в Україні Закону «Про оперативно-розшукову діяльність», що створило нову пізнавальну ситуацію та актуалізувало розробку цієї тематики. Щодо реального стану наукового забезпечення цієї проблеми на той час, можна зробити висновок зі змісту автореферату: «Ряд положень були заідеологізовані, ґрунтувались на тепер уже застарілих положеннях і принципах. Ще не відпрацьовані в теоретичному і практичному напрямках співвідношення оперативно-розшукової (негласної) роботи з процесуальною діяльністю, немає єдиного поняття та змісту фіксації фактичних даних в ОРД, механізму реалізації оперативно-розшукових справ у досудових стадіях, форм взаємодії оперативних підрозділів зі слідчим» [9, 2–3]. У результаті вирішення задекларованих у дослідженні завдань вченим уточнено зміст досудових стадій кримінального процесу, роль оперативних підрозділів як суб'єктів оперативно-розшукової та кримінально-процесуальної діяльності; обґрунтовані засади і принципи оперативно-розшукової діяльності та її функції по забезпеченню інтересів кримінального судочинства; сформульовано поняття і зміст оперативно-розшукового забезпечення досудових стадій як системи гласних і негласних заходів з виявлення і фіксації у процесуальних документах та матеріальних додатках до них матеріальних та ідеальних слідів злочину, своєчасному і повному забезпеченні попереднього розслідування фактичними даними про обставини злочину та осіб, які його вчинили; класифіковані закономірності, які відносяться до пошуку та фіксації фактичних даних, їх реалізації у досудових стадіях; обґрунтовані спеціальні завдання оперативно-розшукової діяльності у досудових стадіях; дістав подальшого розвитку механізм оперативно-розшукового забезпечення невідкладних, основних, додаткових та повторних слідчих дій, форми і принципи взаємодії; удосконалені тактичні прийоми реалізації оперативно-розшукових справ, використання матеріалів агентурної розробки, візуального спостереження, негласного зняття інформації з каналів зв'язку, негласного проникнення у житлові приміщення громадян.

Наступним зверненням до комплексного дослідження цієї проблеми стало дисертаційне дослідження М. В. Буряк за темою «Оперативно-розшукове супроводження кримінальної справи у досудовому провадженні» [10]. Так, обґрунтовуючи актуальність свого дослідження, авторка наголосила, що «на дисертаційному рівні відсутні роботи, присвячені дослідженню вказаного питання, що спонукає до наукової розробки проблем оперативно-розшукового супроводження кримінальної справи у досудовому провадженні» [10, 2]. Такий підхід видається спірним, що зумовлюється наявністю дисертаційного дослідження, проаналізованого вище.

Водночас аналітичне порівняння вказаних робіт свідчить, що вони містять різні завдання і як наслідок отримані наукові результати. Так, у результаті дисертаційного дослідження авторка вперше здійснила системне узагальнення науково-теоретичних поглядів на оперативно-розшукове супроводження як категорію ОРД; запропонувала авторське визначення оперативно-розшукового супроводження кримінальної справи у досудовому провадженні; визначила зміст оперативно-розшукового супроводження кримінальної справи у досудовому провадженні; удосконалила положення щодо ролі оперативно-розшукового супроводження під час виявлення ознак злочинів; окремі теоретичні засади щодо оперативно-розшукового супроводження порушення кримінальних справ.

Проаналізована робота становить значний науковий інтерес у частині етимологічного трактування та обґрунтування категоріально-понятійного апарату; аналізу співвідношення оперативно-розшукового супроводження з формами ОРД, а саме: оперативним пошуком; оперативно-розшуковою профілактикою та оперативною розробкою; характеристики структурних елементів оперативно-розшукового супроводження, зокрема: об'єкта, суб'єктів, мети, завдань та результатів; розробки алгоритму дій працівника оперативного підрозділу під час оперативно-розшукового супроводження невідкладних слідчих дій; розробки алгоритму дій працівника оперативного підрозділу під час оперативно-розшукового супроводження відшкодування шкоди, завданої злочинами.

Нині політика України зорієнтована на інтеграційні процеси з країнами Європи. Європейська інтеграція є визначальним чинником як міжнародної діяльності України, так і її внутрішньої політики на тривалу перспективу, зміцнює безпеку та позитивно впливає на відносини України з усіма державами світу, насамперед сусідніми. Неухильна реалізація курсу на інтеграцію до Європейського Союзу (далі — ЄС) забезпечує гарантії верховенства права, плюралістичної демократії, дотримання прав людини, розвиток в Україні громадянського суспільства, побудову соціально орієнтованої ринкової економіки [11]. На реалізацію цього напрямку було прийнято широкий спектр програмних документів, в тому числі й в аспекті оптимізації роботи судових та правоохоронних органів та її адаптації до європейських стандартів [12-14].

Така ситуація актуалізувала потребу дослідження оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження у контексті стандартів ЄС. Наведена проблема знайшла своє вирішення у дисертаційному дослідженні О. В. Темнікова за темою «Реалізація функції оперативно-розшукового супроводження

досудового слідства у контексті європейських правових стандартів» [15]. Зокрема, вчений визначив сучасні тенденції та принципи адаптації кримінально-процесуального та оперативно-розшукового законодавства України до відповідних європейських стандартів у сфері боротьби зі злочинністю, яка полягає у зближенні основних завдань і змістовних аспектів досудового слідства й ОРД України та ЄС; розкрив пізнавально-доказову роль і відповідне місце ОРД в кримінальному судочинстві, з'ясував та обґрунтував єдність їх цілей і завдань, зокрема щодо розкриття злочинів, установлення винних осіб, розшуку обвинувачених та забезпечення безпеки учасників кримінального провадження; визначив міжгалузеву правову (кримінально-процесуальну та оперативно-розшукову) сутність, відповідний нормативно-правовий зміст, спільні цілі, завдання й принципи, а також суб'єктів реалізації функції оперативно-розшукового супроводження досудового слідства як інтегрованого правового інституту та органічної складової встановлення істини у слідчому процесі; сформулював авторське визначення оперативно-розшукового супроводження досудового слідства; виокремив і систематизував правові підстави й процесуально-процедурні механізми здійснення оперативно-розшукового супроводження досудового слідства, в тому числі й особливі засади й принципи реалізації в межах цього процесу заходів і засобів ОРД, які тимчасово обмежують конституційні права і свободи громадян, та використання отриманих результатів з метою розкриття й розслідування злочинів; розробив пропозиції та рекомендації стосовно вдосконалення нормативно-правових та організаційно-методичних засад реалізації інституту оперативно-розшукового супроводження інституту досудового слідства за сучасних умов боротьби зі злочинністю, зокрема щодо внесення змін і доповнень до кримінально-процесуального та оперативно-розшукового законодавства.

Вивчення історичного досвіду свідчить, що злочинність здійснює експансію у ті сфери суспільного життя, які не контролюються державою, або такий контроль є неефективним. Інституційні механізми розвитку сучасного суспільства, наголошує В. М. Дрьомін, характеризуються широким розповсюдженням тіньових форм соціальної взаємодії, що призводить до деформації офіційних соціальних інститутів. У цих умовах злочинна поведінка та інші неформальні відносини набувають стійких форм, близьких до соціальних практик. Найреальніші ознаки соціального інституту кримінальні практики набувають у сфері економіки. У цьому немає нічого дивного, так як загальновідомо, що економіка визначає базові умови життєдіяльності кожної людини окремо та суспільства загалом [16, 381]. Криміналізація суспільства та економіки потребує від правоохоронних органів перебудови всієї системи діяльності, насамперед оперативно-розшукової, у галузі створення ефективної системи протидії злочинності. Економічні злочини вимагають більш глибокої роботи з виявлення обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, перш за все обставин, що сприяли вчиненню злочинів. Звісно, що коли йдеться про організовані форми злочинності, то безперечно особливої актуальності набувають питання забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства, а та-

кож нейтралізації впливу кримінального середовища на процес здійснення правосуддя. Кримінальні провадження, розпочаті за фактами економічних злочинів, практично у кожному випадку вимагають здійснення комплексу заходів з метою пошуку і фіксації фактичних даних, які можуть бути доказами по цих справах, забезпечення повного, всебічного і об'єктивного дослідження обставин справи, безпеки учасників кримінального судочинства, постійного інформування органів досудового слідства і суду про дії підозрюваних, обвинувачених та інших осіб, які спрямовані на негативний вплив на учасників кримінального провадження з метою протидії встановленню істини у справі.

У зв'язку з цим виникла необхідність наукового дослідження оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження крізь призму діяльності конкретних оперативно-розшукових підрозділів. До наукової розробки цієї проблематики звернувся С. О. Долженков у своєму дисертаційному дослідженні за темою «Оперативно-розшукове забезпечення кримінального судочинства підрозділами боротьби з економічною злочинністю» [17]. Реалізація завдань дослідження дозволила автору сформулювати низку наукових положень, висновків і пропозицій, що розв'язують важливі науково-прикладні проблеми, а саме: розкрити систему оперативно-розшукового забезпечення кримінального судочинства за фактами економічних злочинів як цілісного об'єкта у структурі оперативно-службової діяльності підрозділів ДСБЕЗ ОВС України; запропонувати напрями забезпечення підрозділами ДСБЕЗ судового розгляду кримінальних справ та безпеки учасників кримінального судочинства; вдосконалити шляхи оптимізації нормативно-правового регулювання в частині взаємодії підрозділів ДСБЕЗ зі слідчим та судовими органами та забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства; вдосконалити організаційно-тактичні аспекти взаємодії підрозділів ДСБЕЗ та слідчих у процесі документування фактів протиправної діяльності у сфері економіки, реалізації оперативних матеріалів та досудового слідства.

Особливе методологічне значення наведеного дослідження в тому, що у ньому зроблено спробу розглянути оперативно-розшукове забезпечення як комплексну діяльність оперативних підрозділів ОВС незалежно від стадії кримінального процесу. Заслугує на увагу спроба вченого проаналізувати проблемні питання оперативно-розшукового забезпечення підрозділами БЕЗ судового провадження та безпеки учасників кримінального судочинства.

Так, заслуговують на увагу напрацювання вченого щодо мети проведення оперативно-розшукових заходів під час судового провадження основних напрямів діяльності оперативних підрозділів під час судового розгляду кримінальних справ; кореляційних залежностей між тактичними особливостями проведення оперативно-розшукових заходів (далі — ОРЗ) та поведінкою підсудних та їх зв'язків; напрямів використання позаштатних негласних працівників під час судового провадження.

Продовжуючи, наголосимо, що важливою тенденцією роботи правоохоронних органів на сучасному етапі є недостатня урегульованість захисту учасників кримінального провадження та їх близьких родичів, недосконалість ме-

ханізму реалізації права на безпеку, бюрократичні перешкоди під час організації захисту осіб, які приймають участь у кримінальному провадженні. Такий стан справ формує у населення ілюзію щодо необхідності самозахисту від злочинних посягань. Саме тому вирішення цих проблем шляхом конкретних пропозицій до кримінально-процесуального законодавства та покращення тактичних аспектів цієї діяльності має вагоме значення. Крім того, означене питання значно актуалізувала ст. 2 нового КПК України, в якій зазначено, що завданнями кримінального судочинства є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження.

У контексті аналізованого напрямку оперативно-розшукового забезпечення окремої уваги заслуговує дисертаційне дослідження С. М. Пашкова за темою «Організаційно-правові засади діяльності судової міліції по забезпеченню безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [18]. Його важливість полягає в тому, що це перше в Україні дослідження діяльності спеціалізованого суб'єкта ОРД (судової міліції) щодо забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства. Зокрема, автором на високому науковому рівні розглянуто особливості провадження по забезпеченню безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві; адміністративно-правовий статус підрозділів судової міліції; напрями вдосконалення правового та організаційного регулювання діяльності судової міліції щодо забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві.

Подальший розвиток означена тематика отримала у дисертаційному дослідженні С. М. Рябого за темою «Організаційно-правові засади діяльності судової міліції в Україні» [19]. Зокрема, він дослідив стан реалізації захисту учасників кримінального провадження; охарактеризував судову міліцію як складову організаційної системи забезпечення безпеки та охорони осіб, узятих під державний захист; визначив форми та методи діяльності посадових осіб судової міліції щодо запобігання правопорушенням; проаналізував міжнародний досвід діяльності судової міліції; охарактеризував контроль за діяльністю спеціальних підрозділів судової міліції; окреслив організаційно-правові аспекти здійснення оперативно-розшукових функцій спеціальними підрозділами судової міліції; розглянув інформаційне забезпечення судової міліції; визначив форми та напрями взаємодії підрозділів судової міліції з іншими структурними підрозділами органів внутрішніх справ (далі — ОВС).

Особливості забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві привертати увагу і науковців у галузі оперативно-розшукової діяльності. На теренах України означену проблему у межах оперативно-розшукової діяльності вперше розробив Ю. М. Крамаренко у дисертаційному дослідженні за темою «Правові, організаційні та тактичні аспекти забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства» [20]. Означене дослідження мало, безумовно, вагоме значення для подальшого розвитку цього напрямку у межах науки ОРД, оскільки у ньому розроблено: правову основу діяльності правоохоронних органів із забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінально-

му провадженні; організаційні аспекти діяльності органів, що гарантують безпеку учасників кримінального судочинства; особливості тактики діяльності слідчих та оперативних підрозділів органів внутрішніх справ щодо подолання кримінальної протидії злочинних структур, що чиниться у процесі кримінального провадження; напрями вдосконалення чинного кримінального, кримінально-процесуального та відомчого законодавства щодо боротьби з примушуванням свідків та потерпілих до дачі неправдивих показань; шляхи вдосконалення процесуального захисту особистої безпеки учасників кримінального процесу.

Одним із найвагоміших здобутків сучасної наукової думки з означеної проблематики є дисертаційне дослідження Ж. М. Бигу за темою «Оперативно-розшукове забезпечення безпеки учасників оперативно-розшукових заходів» [21], у якому: визначено поняття, сутність та суб'єктів забезпечення безпеки учасників оперативно-розшукових заходів; охарактеризовані суб'єкти оперативно-розшукового забезпечення безпеки учасників оперативно-розшукових заходів; здійснено порівняльний аналіз правового регулювання забезпечення безпеки учасників оперативно-розшукових заходів; проаналізовано віктимологічну детермінацію заходів із забезпечення безпеки; визначено сутність та класифіковано заходи із забезпечення безпеки; розроблено вимоги до заходів безпеки та підстави їх застосування.

Висновок. Проведений аналіз дисертаційних та монографічних досліджень дозволяє зробити висновок, що на сьогодні рівень наукової розробленості проблеми оперативно-розшукового забезпечення судового провадження перебуває у стані формування методологічної основи.

Крім того, у сфері юридичних наук увага науковців була сконцентрована навколо дослідження оперативно-розшукового забезпечення досудових стадій кримінального провадження. З урахуванням змін у структурі та динаміці злочинності спостерігається відповідна спеціалізація досліджень цього напрямку, зокрема дослідження оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження за відповідними категоріями кримінальних справ або окремими оперативними підрозділами ОВС.

Аналіз змісту наявних наукових досліджень дозволяє говорити про часткове формування методологічної бази та пошуку уніфікованих підходів щодо окремих аспектів проблеми. Водночас серед науковців бракує одностайності щодо багатьох питань, зокрема: використання єдиного понятійно-категоріального апарату (наприклад, у частині досліджень вживається термін «оперативно-розшукове забезпечення», а в інших «оперативно-розшукове супроводження»); визначення основних структурних елементів оперативно-розшукового забезпечення; окреслення основних напрямів цієї діяльності тощо.

Прийняття ВР України нового Кримінального процесуального кодексу України створило своєрідний «науковий вакуум», оскільки виникла абсолютно нова пізнавальна ситуація, яка вимагає активізації наукових досліджень щодо підвищення ефективності кримінального провадження, у тому числі й шляхом залучення оперативних підрозділів ОВС. Саме тому на часі широка дискусія всіх вчених, які цікавляться окресленою проблематикою, та об'єднання зу-

силь для вироблення загальних тенденцій досліджень цієї проблеми. Особливої уваги ця проблематика заслуговує саме в межах науки ОРД, яка, безперечно, відіграє одну з ключових ролей у дослідженні проблем боротьби зі злочинністю.

Література

1. Кримінально-процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінально-процесуального кодексу України» станом на 22 травня 2012 року. — К. : Алерта, 2012. — 304 с.
2. Долгова А. И. Некоторые вопросы диалектики познания преступности и ее причин // Сборник научных трудов / А. И. Долгова. — М., 1986. — С. 5-23.
3. Криминология : учеб. для юрид. вузов / под общ. ред. А. И. Долговой. — М. : Норма, 1999. — 784 с.
4. Возгрин А. И. Обеспечение методами и средствами ОРД раскрытия, расследования и судебного рассмотрения уголовных дел [Электронный ресурс] // Криминалистический семинар. — 1998. — Режим доступа : proknadzor.ru.
5. Ривман Д. В. Комментарий к Федеральному закону «Об оперативно-розыскной деятельности» / Д. В. Ривман. — С.Пб. : Питер, 2003. — 236 с.
6. Лоскутов Т. О. Кримінальне переслідування, здійснюване слідчим : монографія / Т. О. Лоскутов ; за наук. ред. Л. М. Лобойка. — Д. : Ліра ЛТД, 2011. — 164 с.
7. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі : монографія / М. А. Погорецький. — Х. : Арсис : ЛТД, 2007. — 576 с.
8. Водько Н. П. Основы оперативно-розыскной деятельности : учеб. пособие / Н. П. Водько. — М. : Моск. ун-т МВД России, 2005. — 254 с.
9. Павлик П. М. Оперативно-розшукове забезпечення розслідування у досудових стадіях кримінального процесу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 21.00.06 / П. М. Павлик. — К., 1998. — 17 с.
10. Буряк М. В. Оперативно-розшукове супроводження кримінальної справи у досудовому провадженні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / М. В. Буряк. — К., 2010. — 17 с.
11. Кундеус О. М. Європейська інтеграція України на сучасному етапі // Слов'янський вісник. — 2010. — Вип. 11. — С. 197-199.
12. Програма інтеграції України до Європейського Союзу : схвалена Указом Президента № 1072/2000 від 14.09.2000.
13. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливості суду в Україні відповідно до Європейських стандартів : схвалена Указом Президента України від 10 трав. 2006 р. № 361/2006 // Офіційний вісник України. — 2006. — № 19. — С. 23-37.
14. Концепція реформування кримінальної юстиції України : схвалена Указом Президента України від 8 квіт. 2008 р. № 311/2008 // Офіційний вісник України. — 2008. — № 27. — С. 20-29.
15. Темніков О. В. Реалізація функцій оперативно-розшукового супроводження досудового слідства у контексті європейських правових стандартів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / О. В. Темніков. — К., 2011. — 19 с.
16. Дрьомін В. М. Злочинність як соціальна практика: інституціональна теорія криміналізації суспільства : монографія / В. М. Дрьомін. — О. : Юрид. л-ра, 2009. — 616 с.
17. Долженков С. О. Оперативно-розшукове забезпечення кримінального судочинства підрозділами боротьби з економічною злочинністю : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / С. О. Долженков. — Л., 2012. — 157 с.
18. Пашков С. М. Організаційно-правові засади діяльності судової міліції по забезпеченню безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / С. М. Пашков. — Ірпінь, 2008. — 20 с.
19. Рябий С. М. Організаційно-правові засади діяльності судової міліції в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / С. М. Рябий. — К., 2009. — 20 с.
20. Крамаренко Ю. М. Правові, організаційні та тактичні аспекти забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 21.07.04 / Ю. М. Крамаренко. — Х., 2005. — 20 с.
21. Бигу Ж. М. Оперативно-розшукове забезпечення безпеки учасників оперативно-розшукових заходів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Ж. М. Бигу. — К., 2009. — 20 с.

Анотація

Антонов К. В., Савенко С. А. Сучасний стан та напрями розвитку наукового обґрунтування оперативно-розшукового забезпечення судового провадження. — Стаття.

У статті проаналізовано наукові дослідження, присвячені оперативно-розшуковому забезпеченню кримінального судочинства. Зокрема, визначено основні напрями наукових досліджень цього питання крізь призму теорій оперативно-розшукової діяльності, кримінального процесу та адміністративної діяльності. Обґрунтовано, що існуючі дослідження цього питання знаходяться у стані формування методологічної основи.

Ключові слова: наукове забезпечення, оперативно-розшукова діяльність, кримінальне провадження, судове провадження.

Аннотация

Антонов К. В., Савенко С. А. Современное состояние и направления развития научного обоснования оперативно-розыскного обеспечения судебного производства. — Статья.

В статье проанализированы научные исследования, посвященные оперативно-розыскному обеспечению судебного производства. В частности, определены основные направления исследования этой проблемы в контексте оперативно-розыскной науки, административной деятельности и уголовного процесса. Обосновано, что существующие исследования этого вопроса находятся в состоянии формирования методологической основы.

Ключевые слова: научное обеспечение, оперативно-розыскная деятельность, уголовное производство, судебное производство.

Summary

Antonov K. V., Savenko S. A. The current state and directions of scientific substantiation in operative and investigative ensuring of criminal proceedings. — Article.

In this article scientific reserches of operative and investigative ensuring of criminal proceedings were analyzed. In particular, were reviewed main directions of scientific researches in the theoretical aspects of operative and investigative activity, criminal process and administrative law. Was substantiated that scientific researches of this problem are in the process of metodological background development.

Keywords: Scintific ensuring, operative and investigative activity, criminal proceedings, judicial proceedings.

УДК 343.1

Т. О. Лоскутов

**ОБСЯГ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

Схвалена у 2008 році Концепція реформування кримінальної юстиції України встановлює, що принципами, на яких має будуватись кримінальна юстиція України, є верховенство права, гуманізація законодавства у сфері кримінальної юстиції, поєднання захисту прав особи і забезпечення публічних інтересів, невідворотність відповідальності та покарання за кримінально карані діяння, цілісність та закінченість регламентації діяльності суб'єктів кримінальної юстиції, гарантування права на судовий захист, забезпечення рівності всіх перед законом та процесуальної рівності сторін у кримінальному провадженні, відповідність нормативних актів з питань функціонування криміналь-

© Т. О. Лоскутов, 2012